Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237. Гол. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 257. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ГРУДНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 15, 1953. No. 257. VOL. LXI.

ПЕРЕД АЙЗЕНҐАВЕРОМ — ТИЖДЕНЬ ВАЖЛИВИХ РІШЕНЬ

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ КОНҐРЕСОВІ ПРОВІДНИКИ УСТІЙНЮВАТИМУТЬ НАПРЯМНІ ПОЛІТИКИ НА НАЙБЛИЖЧУ СЕСІЮ КОНҐРЕСУ; АЙЗЕНҐАВЕР ХОЧЕ ПОГОДИТИ ТРИ ФРАКЦІЇ, ЩО ЙОГО ПІДТРИМУЮТЬ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер і республіканські Конґресові провідники цього тижня мають провести важливі триденні наради, в яких устійнюватимуть напрямні політики на найближчу сесію Конґресу, що почнеться 3 січня 1954 р. Ці наради відбуватимуться в четвер, п'ятницю і суботу і на них має бути вирішено, про що президент має говорити в своєму зверненні до Унії на відкритті найближчої сесії 83 Конґресу. Спочатку пляновано запросити на ці наради тільки найвищих партійних провідників, але тепер вирішено, що в цих нарадах візьмуть участь і всі провідники конґресових комісій, так що в нарадах братиме участь коло 30 осіб. На цих нарадах вирішуватимуть такі важливі справи, як висоту бюджету і податків, справу зміни робітничого закону Тефта-Гартлі, справу поширення соціяльного забезпечення, допомоги фермерам і закордонові, тощо. Білий Дім хотів би вже наперед запевнити собі підтримку республіканських провідників у найближчій сесії Конґресу в усіх важливих проблемах. Президент Айзенгавер хоче виставити позитивну програму свого уряду, щоб не було враження, що його уряд бореться тільки з неґативними явищами, які залишив по собі демократичний уряд. Айзенгавер хотів би звести до одного знаменника всі ті три групи, які, досі його підтримували: 1. Тих дійсних прихильників своєї програми, які вже й дотепер його підтримували але які творять меншість у Республіканській партії. 2. Тих „ортодоксальних" республіканців, які гуртувалися коло покійного сенатора Роберта А. Тефта, що перед своєї смерт'ю" стояв без застережень за президентом Айзенгавером. 3. Тих демократичних членів Конґресу, які підтримували досі президента Айзенгавера в закордонній політиці, але різняться в дечому в справах внутрішньої політики. Прихильники Айзенгавера очікують, що президент заплянує „ліберальну" внутрішню політику, щоб виграти найближчі вибори восени 1954 року. Ортодоксальні республіканці хочуть знати, як далеко Айзенгавер посунеться в своїм лібералізмі у внутрішній політиці і як багато має коштувати ЗДА їх закордонна політика. Демократичні члени Конґресу, які досі підтримували Айзенгавера, тепер дещо менше приязно наставлені до його політики. Айзенгавер має ужити всіх можливих способів, щоб звести до купи ці три групи під час найближчої сесії Конґресу, займаючи особисто сам теж посередничу ролю, яку в першій сесії Конґресу під час його урядування вів покійний сенатор Роберт Тефт. Багато республіканських сенаторів не погоджуються з домаганням сенатора МекКарті, який домагається стримати допомогу ЗДА тим державам, які торгують із червоним Китаєм.

Ніксон повернувся з навколосвітньої подорожі

Вашинґтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон 14 грудня повертається до Вашинґтону і негайно складає звіт президентові Айзенгаверові. Ніксон відбув 38,000 милеву подорож до країн Азії і відвідав Японію, Корею, Філіппіни, Гонґ Конґ, Сінґапур, Австралію, Нову Зеляндію, Індо-Китай, Бурму, Сіям, Цейльон, Індію, Пакістан, Іран і Лібію. Політичні спостерігачі подають, що віце-президент Ніксон матиме такий важливий вплив на закордонну політику ЗДА, як ні один з попередніх віце-президентів. Його вплив може проявитися на таких відтинках закордонної політики, як озброєння Японії, відбудови Південної Кореї, допомога Франції і тубільчим державам Індо-Китаю в їхній боротьбі проти комунізму, справа достави зброї до Пакістану та побудова військових американських баз у цій країні. Подорож віце-президента Ніксона — це вияв політики президента Айзенгавера, щоб і його заступник міг мати вплив на політику ЗДА та щоб на місцях із першої руки здобував інформації для вирішування важливих проблем закордонної політики.

В Ню Йорку виставлено „Інваліди" Гр. Лужницького

Ню Йорк, Н. Й. — Драматичний Ансамбль, що складається з членів бувшого Українського Театру під дирекцією покійного Володимира Блавацького, виставив у Ню Йорку в залі Фешен Інституту п'єсу Григорія-Меріям Лужницького „Інваліди". Артисти відіграли цю п'єсу знаменито, і вона викликала сильне враження у тих слухачів, що навіть при малій реклямі з'явилися на цю виставу, стужені за українським словом із сцени. П'єса написана давніше, але її провідна думка актуальна й тепер, і тому треба жаліти, що відносно мале число слухачів могло її чути.

В АМЕРИЦІ

● **Товариство** Американських Жінок призначило цьогорічну нагороду Елізабеті Ґрей Вайнінґ за її працю на посту виховниці японського коронного принца. Письменниця Вайнінґ була домашньою вчителькою японського принца в роках 1946—1950 року. Їй передано медалю на чайному прийнятті в готелі Верклі в Ню Йорку.

● **Арґентинське** міністерство летунства повідомляє, що Арґентина плянує побудувати летунські бази на території Антарктиди, яку Англія вважає своєю власністю. Ці бази будуть побудовані на острові, що лежить напроти півострова Палмер в Землі Ґрегама.

● **В Пасадені в** Каліфорнії поліційне авто наїхало на скункса (смерділя). Внаслідок цієї катастрофи поліцист мусів цілий день ходити пішки, бо не міг приступити до авта, яке жахливо смерділо.

● **Нововибраний** демократичний посадник Ню Йорку Роберт Ф. Ваґнер заявив на зборах жидівського Джойнт Дістрібюшен Комітi, що новий еміґраційний закон МекКаррена-Волтера, — це „огидний пам'ятник теоріям расизму та ізоляціоналізму", який спирається на думці про „громадян другого сорту". Його проєктовано під впливом „гістерії та невігластва".

● **Генерал бриґади** Пол Л. Вейксфілд заявив, що стейт Тексас, де він є директором Поборової Служби, і інші стейти мусять відновити покликування до військової служби 19-річних юнаків. Це треба буде перевести в першій половині 1954 року, бо тоді тільки мільйон юнаків досягне поборового 18-річного віку, а з того числа багато хто мають право на відложення військової служби.

Бравнелл вважає, що комуністів з урядів вже вичищено

Форт Ворт, Тексас. — Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл, мол., заявив в радіовому інтерв'ю з членом Крайового Республіканського Комітету з цього стейту Джеком Портером, що на його думку всіх комуністів із урядових станиц вже вичищено. Тепер, вважає Бравнелл, треба почати вичищати комуністів із усіх тих важливих постів, які вони займають поза урядом. „Президент Айзенгавер, сказав Бравнелл, заповів, що впродовж найближчого року" ми маємо очистити уряд від запідозрених осіб, щоб нарід був певний, що ніхто з комуністів не займає урядового становища". Бровнелл заявив, що він видвигнув справу шпигунства Геррі Декстера Вайта для того, щоб нарід цієї країни знав, що діється в його уряді. Генеральний прокуратор сказав, що його департамент тісно співпрацює з Сенатськими й Конґресовими перевірочними комісіями, які мають завдання боротися з комуністичною інфільтрацією. Айзенгавер вважає, що „урядові становища — це привілей, а не право, і тому для нікого сумнівного щодо льояльности не має місця на урядовому становищі". Досі, казав Бравнелл, вичищено з урядових становищ — 1,456 урядовців. Це переведено під час урядування Айзенгавера. Але сенатор Джозеф МекКарті, голова Сенатської Постійної Слідчої Підкомісії, заявив в інтерв'ю через NBC радовисильню, що очищування уряду від комуністів ще не закінчене. 90 відсотків із усіх досі вичищених урядовців, сказав він — комуністи або перверсійні особи, які не мали права займати урядових становищ. МекКарті, відповідаючи на заяву бувшого демократичного кандидата на президента в 1952 р. Адлея Стівенсона, заявив, що він бажав би, щоб Стівенсон подав той делікатний спосіб боротьби проти комунізму, — якого він домагався в своїй промові на з'їзді демократів у Филаделфії. МекКарті повторив свою вимогу не допомагати державам, які торгують з комуністичним Китаєм. Сенатор заявив, що він уважає, що всі особи, які відмовляються відповідати на запити, чи вони є шпигуни або комуністи, тим самим признаються до шпигунства і комунізму

Стівенсон про „чотири страхи" республіканського уряду

Филаделфія. — Бувший демократичний переможений кандидат на президента ЗДА Адлей Стівенсон, промовляючи на зборах Демократичної партії в Филаделфії, заявив, що уряд президента Айзенгавера замінив „чотири свободи" покійного президента Д. Ф. Рузвелта „чотирма страхами." — Рузвелт проголосив чотири свободи „Ф" (фрідом) — свободу слова, релігії, свободу від нужди і свободу від страху, а уряд Айзенгавера здійснює 4 страхи: страх перед депресією, комунізмом, перед самим собою та перед самою свободою. Стівенсон заявив, що бажає тільки одного: щоб „Айзенгавер міг промовляти в імені уряду Айзенгавера". В справі боротьби проти комунізму Стівенсон сказав таке: „Якщо уряд Айзенгавера хоче хрестоносного походу, то я раджу йому хрестоносний похід проти комунізму, але без комуністичних метод в цьому поході". Люди, що поширюють страх перед депресією — найкращі аґенти комунізму. Те саме роблять ті, які порушують старі демократичні американські вольності. Також, на думку Стівенсона, ЗДА не сміють боятися торговельної конкуренції з закордоном і відмежовуватися від світу високими торговельними тарифами, бо „дешевше ввозити чужі товари, як вивозити доляри". Республіканці, каже Стівенсон, витрачають енерґію на те, щоб розв'язувати на те, що було колись, замість того, щоб розв'язувати проблеми теперішнього й майбутнього. Боротьба між нами може подобатися Кремлеві, але вона не ствердить державної безпеки і не принесе нам пошани світу. Боротьба проти демократів для політичних цілей — це не боротьба проти комунізму і не боротьба за національну оборону", говорив Стівенсон.

Совєтський МІҐ-15 гірший за американський Ф-86

Вашинґтон. — Після випробувань виявилося, що совєтський літак МІҐ-15 під кожним оглядом гірший від американського турболітака — F-86. Під час боїв у Кореї дехто твердив, що МІҐ-15 має деякі переваги нд американським літаком F-86. Але тепер під час завішення зброї в Кореї, подають до відома, що американські летуни збили на корейському фронті 823 МІҐ-и, а самі втратили тільки 58 літаків типу Сейбер F-86. Коли американська команда дістала совєтський літак типу МІҐ-15, то найкращі американські летуни (майор Чарлз Іґер, генерал-майор Алберт Бойд та капітан Гаролд Коллінс) випробовували совєтський літак у боротьбі з американським, і ствердили, що самий лет на совєтському літаку так зуживає енерґію летуна, що він не має часу на боротьбу з ворогом.

ПРОБИЛИСЬ НА ВОЛЮ

Семеро чехів, які недавно пробились доморобним танком через залізну заслону з комуністичної Чехословаччини в Західню Німеччину, приїхали тепер літаком до ЗДА. Раніше перевезено до ЗДА кораблем теж і їх доморобний танк, на якому вони тепер об'їжджатимуть Америку, допомагаючи збирати фонди на Радіо Вільної Европи.

ОБОРОНА ЕВРОПИ БУДЕ ЗБІЛЬШЕНА

Перед теперішніми нарадами міністрів закордонних справ 14-ти країн, які становлять Організацію Північно-Атлантійського Пакту (НАТО), мали свою конференцію в справах оборони Европи голова Об'єднаних Шефів Штабів ЗДА, — адмірал Артур В. Радфорд (зліва) та головний командувач альянтських збройних сил в Европі, ген. Алфред Ґрунтер. Після конференції адм. Радфорд заявив, що в теперішніх обставинах може бути мова тільки про скріплення, а не послаблення европейської оборони.

Зарщина і Німеччина предметом нарад у Парижі

Париж. — Західньо-німецький канцлер Аденауер, який прибув до Парижу на конференцію Ради Европи, користаючи з перебування там 14 міністрів закордонних справ держав НАТО, перевів приватні розмови з міністрами трьох західньо-европейських справ. Він заявив, що не зважувався сподіватися, що між Західньою Німеччиною і західніми державами буде така згода. Аденауер пояснив, що всі держави, з представниками яких він розмовляв, погоджуються, що шлях до об'єднання Німеччини веде через вільні вибори в цілій Німеччині і мир із урядом, що постане для цілої Німеччини з вільних виборів, а не з будь-котрим теперішнім урядом одної частини Німеччини. Водночас Аденауер мав уже перші розмови з французьким міністром закордонних справ Бідо у справі Зарщини, щодо якої порозуміння є передумовою Франції для ратифікації европейського пакту оборони. За словами Аденауера розмови про Зарщину „осягнули поступ". Що до конференції з Совєтами в Берліні, яка має розпочатися на початку січня 1954, то в столиці Західньої Німеччини, Бонн, ставляться дуже скептично до її виглядів. Німці вказують на дві причини свого скептицизму: 1) Москва більш зацікавлена в конференції 5 держав, включно з комуністичним Китаєм, як в конференції для виключно европейських справ і 2) всі дотеперішні совєтські проєкти розв'язки німецької проблеми були несприятливі.

Американські неповоротці не хочуть зустрічатися з переконувачами

Панмунджом, Корея. — У справі полонених в Кореї прийшла нова поважна криза. Поминаючи те, що коло 20,000 протикомуністичних полонених, які перебувають в альянтському полоні, не перейшли взагалі процедури „переконування", і цей факт викликає поважну різницю думок, що має статися з тими полоненими, коли нема надії на швидке скликання мирової конференції в справі Кореї, — прийшло ускладнення також з альянтськими військовиками, які є в комуністичному полоні і відмовились від добровільної репатріяції. Із 328 південно-корейських неповоротців переслухано вже 250 осіб, з яких ані один не змінив своєї думки і не захотів вернутися додому. На понеділок заповіджено зустріч із першими 8 американцями, яких всіх є 22, що відмовились від репатріяції. Вони спершу погодились явитися перед американськими переконувачами, але потім відмовилися, покликаючися на те, що спершу треба переслухати всіх південних корейців. Крім американців, є ще 1 англійський неповоротець. Альянтські обсерватори запевняють, що між тими 22 полоненими є тільки 7-8 дійсних комуністів чи комунофілів, які тероризують всіх інших головно тим арґументом, що коли б вони вернулися до ЗДА, то там будуть їх судити і ставитимуться до них до кінця життя, як до зрадників. — На політичному відтинку в Кореї переведено вступні переговори про мирову конференцію. Комуністи, які щораз підвищували образливий тон під адресою амираканців, закинули в суботу, що остання пропозиція Артура Діна, головного делеґата ОН і ЗДА є „перфідна".

Юґославія відмовляється від участи в конференції про Трієст

Париж. — Італійський прем'єр і міністер закордонних справ Пелля, що перебуває у Парижі на конференції держав НАТО, поінформував міністрів закордонних справ ЗДА, Англії і Франції про небезпеку загострення кризи у справі Трієсту наслідком відмови Юґославії від участи в пропонованій Заходом конференції 5 держав. Ця теперішня відмова є, в очах Італії, доказом, що Юґославія не бажає тривкої полагоди справи Трієсту, бо всі оприлюднювані юґославські проєкти зводяться в найкращому випадку до того, що Юґославія хоче заанектувати весь обшир Трієсту за вийнятком тільки міста, куди італійці мали б доступ окремим коридором крізь юґославську територію. Такі проєкти Італія рішуче відкидає, не хотячи з тої причини безпосередньо переговорювати в цій справі з Юґославією, бо має сумний досвід з попередніх безпосередніх переговорів. Тому Пелля настоює, щоб західні держави або спонукали Юґославію взяти участь у конференції 5 держав у справі Трієсту, або виконали своє рішення про передачу зони „А" в обширі Трієсту під управління Італії.

ПОЧИНАЮТЬСЯ ВАЖЛИВІ НАРАДИ НАТО В ПАРИЖІ

14 МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ РАДЯТЬ НАД ПРОПОНОВАНИМИ АМЕРИКОЮ ЗМІНАМИ ОБОРОННИХ ПЛЯНІВ

Париж. — У понеділок 14 грудня з'їхались до Парижу делеґації від 14 держав, членів Північно-Атлантійського Пакту (НАТО), очолювані здебільша міністрами закордонних справ. У складі делеґації від З'єдинених Держав, яка виїхала під проводом державного секретаря Дж. Ф. Доллеса, знаходяться секретар фінансаві М. Гомфрі, секретар оборони Чарлз Вилсон і адміністратор закордонних операцій Гаролд Стассен. Американська делеґація задумує предложити конференції 4 головні точки: 1) НАТО повинно поважно переставлятися у своїх військових і політичних плянах на існування атомової зброї, при чому базою для таких нових міркувань повинні стати подробиці, виявлені в останній промові президента Айзенгавера перед Об'єднаними Націями, 2) НАТО повинно ствердити, що небезпека від Совєтів існує постійно і тому всі пляни НАТО повинні прийматись під кутом цієї постійної загрози, 3) Теперішні збройні сили НАТО повинні бути щораз скріплювані й удосконалювані, при чому необхідно включити в европейські збройні сили німецькі дивізії, як це передбачено в европейському оборонному пакті, 4) Европейський оборонний пакт повинен бути ратифікований весною цього року, щоб американська адміністрація могла спиратись на переконливих арґументах, коли прийде перед Конґрес з внесками на продовження фінансової допомоги европейським державам. Американська делеґація запевнить европейські держави НАТО, що Америка не відмовиться від дальшої допомоги, дармащо треба рахуватись з можливістю її редукції, головно у зв'язку з існуванням складів атомової зброї, що уможливлює деякі інші ощадності. Паризька конференція має встановити нові докладні пляни на рік 1954. Зокрема американська делеґація настоюватиме на реалізації европейського оборонного пакту, що має стати складовою частиною НАТО, вводячи туди німецькі збройні сили. Генеральний секретар НАТО лорд Ізмей заповів 5 головних точок денного порядку нарад 14 міністрів закордонних справ, між якими є також звідомлення учасників конференції на Бермудах про тамошні постанови, що цікавлять всі держави в НАТО. Зокрема будуть обговорювати в Парижі також передбачену на січень 1954 року конференцію 3-ох західніх великодержав з Совєтами у Берліні. Знову ж Франція настоюватиме на паризькій конференції, щоб ЗДА зобов'язались, що їхній союз з европейськими державами існуватиме 50 років, так, як це передбачено для европейських держав в проєкті европейського оборонного пакту, а не 22 роки, що ще залишились зобов'язуючими для членів Північно-Атлантійського Пакту. Франція хоче дістати таким чином ґарантію безпеки збоку Америки на випадок загроження Франції не тільки совєтським, але й німецьким імперіялізмом. Плян щодо збройної сили держав НАТО, передбачений на 1953 рік, здебільша виконано. НАТО розпоряджає тепер 56 наземними військовими одиницями (поверх дивізійної сили). На запланованих нових 150 летовищ збудовано вже 120. Правда, за словами лорда Ізмея, збройні сили НАТО все одно замалі, щоб могли переможно зупинити велику офензиву совєтської армії. Однак вони — за словами лорда Ізмея — досить сильні, щоб відстрашити Совєти від такого пляну. Поза 56 наземними з'єднаннями військ НАТО знаходяться ще війська Греції і Туреччини, які теж належать до НАТО. Юґославія і Еспанія не є членами НАТО, але вони зв'язані пактами з деякими членами НАТО.

Ситуація в Індо-Китаї знову ускладнилась

Сайґон. — Ситуація в Індо-китаї ускладнилась тим, що поруч із новою мировою пропозицією комуністичних партизанів і розпаленням боїв у зв'язку з новою комуністичною офензивою, загострились внутрішні політичні відносини в найбільшій із трьох автономних країн Індо-Китаю, В'єтнамі. Прем'єр Ван Там конферував із головою В'єтнаму, Бао Даї, у справі мирових переговорів із комуністами, загальних виборів в В'єтнамі і створення уряду національної єдности. У цій конференції взяв участь також фрнцузький високий комісар ген. Дежан. Але існують напружені відносини однаково між прем'єром В'єтнаму і головою держави, як теж між ними обома і сильним націоналістичним табором, що піддержує комуністів в боротьбі проти Франції, як колоніяльної держави.

Цейльон відмовився впустити комуністичну китайську делеґацію

Кольомбо, Цейльон. — Прем'єр Цейльону, Котеляваля, повідомив, що цейлонський уряд вирішив відмовити візи китайським комуністам, які хотіли приїхати до Цейльону, як „делеґація доброї волі". — Водночас подано, як причину такого становища, загрозливу інфільтрацію комуністичних впливів у Цейльоні й острах, що приїзд такої делеґації може ці впливи скріпити. Цейльонський уряд, мовляв, торгує із комуністично-китайським урядом, але ці взаємини обмежуються лише товарообміном: „Ви продаєте нам риж, а ми продаємо вам ґуму, і на цьому кінець" — заявив цейльонський прем'єр.

В СВІТІ

● **Прем'єри Англії і Франції,** Черчил і Лянієль, відлетіли англійським літаком з Бермудів до Лондону, звідки Лянієль перелетів до Парижу. Перед відлетом з Бермудів вони маніфестаційно стискали один одному руки, а прибувши до Парижу, Лянієль назвав абсурдними вістки французької преси, начебто на Бермудах захитався англо-французький союз.

● **Єгипетський уряд** видав заборону обійматися й цілуватися в публічних місцях. Чоловіки, які очевидячки залицятимуться до жінок на вулицях, будуть карані спершу в'язницею до 7 днів, а в повторних випадках в'язницею до 6 місяців, без уваги на те, чи жінка поскаржиться, чи ні.

● **Англії грозить залізничий** страйк. Три юнії залізничників оголосили солідарну вимогу підвищення платні з уваги на зріст дорожнечі. Ведуться переговори, які покищо не дали позитивного висліду. Залізниці в Англії удержавлені.

● **У Палермо на Сицилії** померла сестра Костанца Бруно, яка стала монахинею 84 роки тому. Вона скінчила недавно 102 роки життя.

● **У Норвеґії,** на замовлення відділу культури, міністерство закордонних справ збудувало корабель точнісінько за зразком корабля Озеберґа, що зберігається в Музею Вікінґів в Ослі. Таким кораблем вікінґи робили свої славні морські воєнні виправи.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧЕРГОВЕ СОВЄТСЬКЕ „НЄТ"

Заледве президент Айзенгавер закінчив свою промову в Об'єднаних Націях в справі міжнародної контролі атомової зброї, і заледве ця промова дійшла до Москви, як кремлівський гучномовець поспішився зі своїм черговим, традиційним „нєт". Весь світ прийняв пропозиції президента З'єдинених Держав ,як один з найдалі йдучих кроків для злагіднення міжнародного напруження і для відвернення від людства найстрашнішої загрози атомової війни. Прийняли цю пропозицію з великою полегшею навіть ті країни, які не погоджуються з американською закордонною політикою. Один лише Кремль не то не прилучився до такої оцінки і тим не збільшив надії на мир, але, навпаки, — добачив у тих пропозиціях „підбурювання до війни".

Правда, становище Кремлю в тій справі ще не є офіціяльне, але це справи не змінює, бо, хоч коментар на пропозицію президента Айзенгавера не був формально підписаний Маленковим, кожному відомо, що в совєтській диктатурі й муха не забринить інакше, як тільки „офіціяльно". Президент Айзенгавер пішов направду найдалі в своїх пропозиціях, отже не диво, що Білий Дім іде ще далі і „не втрачає надії" на совєтську згоду, дармащо совєтське радіо вже проголосило своє „нєт". Інша справа, що Білий Дім може мати деяку причину ще не вважати совєтське „нєт" за остаточне, знаючи, що совєтська реакція на кожну не-совєтську пропозицію дуже подібна до реакції „ваньки-встаньки", ляльки з олов'яним тягарцем, яка силою того тягарця завжди підноситься, хоч у який би бік її не перевертати. Між іншим, американський представник на вступних переговорах в Кореї, Артур Дін, найбільше обурився тим, що комуністичні представники сказали своє „нєт" на його пропозиції, залишивши їх на столі і навіть не глянувши на них оком. Мається враження, що коли б якийсь західній, зокрема американський дипломат в Об'єднаних Націях вніс навіть найкориснішу для Совєтів пропозицію, або тільки повторив, як свою, одну з совєтських пропозицій, то совєтський „ванька-встанька" все одно виголосив би своє автоматичне „нєт".

Очевидно, надія Білого Дому на те, що Кремль ще зможе змінити свою думку в справі запропонованої президентом Айзенгавером міжнародної контролі атомової зброї не має жадних виглядів. Москва могла б найвище переговорювати в тій справі, щоб виграти на часі, але ніколи на неї не погодиться. Справа цілком проста. Контроля атомової зброї означає необмежене право для відповідного міжнародного тіла перевіряти кожну країну, щоб вона не тільки на письмі, але й практично додержувала перебраних зобов'язань і в продукуванні атомової зброї не виходила поза ті зобов'язання. А це з черги означало б практичне скасування залізної заслони та розкриття не тільки гарячкової підготови до війни на просторі Совєтського Союзу, але й виявлення страшного терору, рабства, злиднів і нужди в совєтському пеклі на землі. Хто ж може інакше, як тільки дипломатично, надіятися на те, що Кремль на таке погодиться?

Без уваги на те, чи Москва погодиться чи ні на пропозиції президента Айзенгавера, цей виступ перед Об'єднаними Націями був черговим великим ударом по Кремлю та його воєнних плянах. Кремль програв війну, ще заки її почав. Американська преса, коментуючи виступ президента Айзенгавера і совєтське становище до того виступу, злегка натякає на самозрозумілий факт, що в оцінці історії справжнім злочинцем буде агресор, а не той, хто в обороні проти агресії вжив би навіть найстрашнішу і найбільш нищівну зброю.

Совєтське „нєт" — злочинне не тільки в політичному розумінні. Воно не менш злочинне і в тому, що зупиняє прямо фантастичні можливості використання атомової енергії в конструктивних цілях для добра людства та його прогресу. Визволення атомової енергії розкриває величезні перспективи для поліпшення людського добробуту, для боротьби проти недуг та взагалі для полегшення людської долі. А може власне цього Кремль найбільше боїться? Він же досі завжди з найбільшою силою поборював усе те, що могло б вийти на добро й щастя людей, кожної людини. Справа цілком ясна: як не було б „пролетарів" та злидарів, тоді й не матиме на чім і на кім жирувати облудна комуністична демагогія. Добробут такий самий грізний для Кремлю, як і мир, отже проти миру й добробуту скероване теж останнє совєтське „нєт".

В РОКОВИНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

В листопаді цього року минуло 15 років від того часу, як на віденському арбітражі постановлено відступити Угорщині частину території Карпатської України.

Ті, що бували, чи жили довший час на цьому клаптику української землі, знають, яким ударом було це рішення для молодої держави, яка по десятилітній боротьбі з ворожими русофільсько-мадярськими та чеськими впливами, осягнула право називатись українською землею. З відступленням тієї території, щойно створена держава втратила три найбільших міста: столицю Ужгород, найважливіший торговельний центр Мукачів та Берегово з його багатими виноградниками. А що вже говорити про шляхи та про далекобіжну залізничну лінію від Ясіня — найдальшого кінця Карпатської України, до Праги, з якої в Королеві над Тисою розбігались шляхи на Балкани і зв'язували серце Европи з Близьким Сходом. Отже, через втрату цієї найважливішої залізничної лінії, Карпатська Україна на протязі майже двох місяців не мала жадного залізничного сполучення з рештою Чехословацької республіки — Словаччиною та Чехією. Внаслідок цього всю евакуацію проводилось вантажними автомашинами, яких була страшна обмаль, а коли зважити, що ті шляхи, які залишились, були тільки другорядними і в поганому стані, то можна собі уявити, скільки завзяття й запалу було потрібно, щоб евакуювати всю адміністрацію до Хусту, який став новою столицею Карпатської України.

Це була вже пізня осінь. На розмоклих осінніх дорогах, по яких безнастанно сунули колони вантажних самоходів, стояли глибокі калюжі, і колони раз-у-раз застрягали. А коли почались снігові та морози, то умови евакуації були просто неможливі. Згодом підписано угоду між Чехословаччиною і Угорщиною, за якою наладнано залізничний зв'язок між Чехословаччиною і Карпатською Україною в той спосіб, що поїзди замикались, переїжджаючи через мадярську територію.

Уряд Карпатської України на чолі з прем'єром монсіньйором Августином Волошиним доказав свою зрілість до державного життя, поборовши всі перешкоди, що стояли на шляху молодої держави. При цьому треба мати на увазі, що впродовж 20-річного панування чехів на Карпатській Україні, як керівної нації (бо автономія, забезпечена в мировому договорі, залишилась в більшості пунктах тільки обіцянкою на папері), не допускали українців на важливіші пости в адміністрації і тому в момент творення самостійної Карпатської України відчувався брак фахових сил. Чеська адміністрація в хаотичному безладі кидала окуповані мадярами території і виїздила до Чехії, а залишились переважно ті, що працювали на решті території Карпатської України. Однак за короткий час вмілою організацією українського уряду введено повний лад, обсаджено всі відповідальні пости відповідними людьми, і Карпатська Україна викликала подив всього світу своєю життєздатністю.

Загомоніла вся світова преса. Десятки чужинецьких журналістів приїхали оглядати цю чарівну країну, що її один з поетів назвав „Срібною Землею". В усіх закутках світу, куди тільки долетіла вістка про цю незвичайну подію в житті українського народу, забилися серця українців, які почали відгукуватись щедрими дарами в грошах, харчах та одягах, щоб допомогти в розбудові Української Держави.

Найщедріше відгукнулись канадійські українці, які негайно почали організувати масові збірки на Національний Фонд Карпатської України, і вже в короткому часі український уряд відчув цю велику допомогу. Не відстали також з матеріяльною допомогою і американські українці, а також українські вуглекопи в Франції та Бельгії.

Мені довелося в той час працювати в українських радіопередачах для Карпатської України, що передавались з столиці Чехословаччини, Праги, через радіовисильні Братислава — Ванська-Бистриця — Пряшів. В Хусті щойно розпочали будувати радіовисильню, яка могла тим часом обслуговувати тільки місцеве населення, а єдиний зв'язок зі світом на радіохвилях був у Празі, і тому через нашу радіослужбу світ інформовано про події на Карпатській Україні. Ми мали щоденний телефонічний зв'язок з Хустом, і таким чином діставали завжди найновіші вісті про події на Карпатській Україні. Нас відвідало в той час багато українців, що з'їжджалися з далеких країв на Карпатську Україну. Щоденно напливали сотні листів від українців, в яких палала безмежна радість, захоплення та зворушення з того приводу, що є десь у світі клаптичок української землі, на якій українці є панами своєї долі.

Але на обрії насувались чорні хмари, чимраз ближче насувалась воєнна хуртовина. Карпатська Україна, оточена з двох боків хижими вовками — поляками і мадярами, — не мала спокою. Групам мадярських та польських ватажків іноді вдавалось зірвати якийсь міст, пошкодити залізничну лінію, чи зробити терористичний напад. Однак все це не могло ані трохи перешкодити в приготуванні загальних виборів до Сойму Карпатської України, які увінчались стопроцентовим успіхом.

Але доля Карпатської України була перерішена тодішніми політичними можновладцями, що мріяли про підкорення собі не лише всіх слов'янських народів, а навіть і цілої Европи. За їхньою згодою 15-го березня 1939 року, в день засідання першого Сойму Карпатської України, коли проголошено її самостійність, Карпатську Україну заатакували ворожі війська сусідів. Карпатська Січ, не маючи ні відповідної зброї, ні достатнього військового вишколу, не могла змагатись з чисельно переважаючою, реґулярною, важко озброєною армією.

Але цвіт української молоді, студенти, гімназисти, сільська молодь, кров'ю вписали свої імена на сторінках історії. Вони не пожаліли свого молодечого життя і гордо склали голови за волю України.

Карпатську Україну зустріла та сама доля, що й інші українські землі. Вона опинилась під большевицькою окупацією, яка зліквідувала її провідну, свідому верству, єпископів, священиків, інтеліґенцію. Але ніякий окупант не всилі зломати волі українського народу до незалежности.

Марія Ігнатишин-Логуш

Ярослав Курдидик

ЖУКОВ І ВАСІЛЄВСЬКИЙ ДОПОМАГАЛИ БЕРІЇ

За вістками, що їх принесли останні втікачі полковникові Дж. Амосові, відомому з часів другої світової війни, американському фахівцеві з розвідки, виявляються щораз нові подробиці про „рикошетну революцію" в Кремлі.

Як виходить, поруч Берії, що дав був наказ військам МВД виконати атентат на Маленкова в дні 30 травня і зліквідувати при цьому всіх тих близьких йому людей, якими він встиг обсадити ключові пости в контрольному апараті червоного термідору — також маршали Жуков і Васілєвський потайки тому сприяли.

Цей невдалий путч підготовляв Берія спільно з німецьким червоним вельможею, Цайсером, за таким пляном. Цайсер, як шеф безпеки у Східній Німеччині мав спровокувати і перевести повстання в Східній Німеччині, Чехії і Польщі. Щоб викликати ще більший хаос і паніку, Берія мав, виконавши у Москві атентати, проголосити себе диктатором і на чолі радикального комуністичного уряду розпочати війну із Заходом, використовуючи його непідготованість.

Від довшого вже часу не видно ніде маршала Жукова. Короткими згадками про нього у пресі Кремль намагається тільки обманювати народи Совєтського Союзу, що, мовляв, Жуков нібито найближча тепер до Маленкова людина. Є здогади, що Жуков стояв на чолі старшинської змови й багато його приятелів з різних сторін Совєтського Союзу були замішані у цей невдалий переворот.

Якщо ж Маленков не перевів чистки за давнішими зразками Сталіна, який зліквідував був увесь генералітет червоної армії, то це пояснюється тільки його непевністю відносно армії, яка на цей раз напевно збройно протиставилася б таким задумам нового диктатора. Отже, Маленкову не залишалося нічого іншого, як з уваги на кризу, що постала після усунення Берії, погодитися з совєтськими маршалами. З уваги, однак, на їхню популярність серед війська та їхня співучасть в уряді дуже дистансує таких кар'єровичів, як Маленков. І тому готова знову вибухнути ще одна палацова революція у Кремлі проти тих, що „відбирають світло" від цієї дійсно сірої людини, коли її прирівняти до маршалів Жукова, Булганіна або хоч би Васілєвського, чи Соколовського. І хоч провід партії намагається перехопити ініціятиву і впливи у Совєтському Союзі, роля військовиків не змаліла, а, навпаки — зростає чимраз більше. Берія мав за кілька тижнів перед своїм провалом зібрати й передати деяким маршалам дуже цікавий матеріял про те, як то за точно наміченим пляном Маленкова і Круглова мала відбутися друга чистка в червоній армії за тим самим зразком, що її переведено колись з Тухачевським і Якіром.

У військових кругах, що їх очолюють Булґанін і Жуков, найбільше з усіх членів Політбюра ненавидять Молотова, який відійшов цілком від „старої большевицької ґвардії" і піддався беззастережно впливам Маленкова. Кажуть, що це Молотов порадив Маленкову усунути Берію, якого він побоювався, бо знав, що коли б Берія прийшов до влади, то Молотов, як його особистий ворог і конкурент, перший пішов би під цівки МҐБ.

Це теж факт, що зовнішня політика, яку веде Молотов, не покривається ані трохи з поглядами, що їх заступають військовики. Його постійна непоступливість і безкомпромісовість довели до того, що навіть, коли б Совєтський Союз поставив Заходові якусь дійсно щиру пропозицію, її ніхто не прийме як „чисту гру", а тільки з недовірям, настороженням і застереженням. Молотов, треба признати, улаштувався дуже хитро. Щоб не стягати на себе безпосередньої ненависти у совєтських військових кругах, він висунув проти Заходу свого „черевомовця" Вишинського, якого на Заході називають „грачем на патефоні", що своїми стереотипними, одноманітними, політичними мелодіями, зануджує всіх, хто мусить його слухати.

Не можна відмовити совєтським маршалам, що вони не по-тверезому розцінюють сучасний стан і положення Совєтського Союзу. Вони бажають дійсного, хоч може також нещирого порозуміння із Заходом, бо враховують, що коли б прийшло ще раз до війни, червона армія не витримає внутрішнього політичного напруження і водночас зовнішнього тиску ворога. А програш червоної армії — це є заразом розгром Совєтського Союзу. І це є одна з головних причин, чому Молотов мусить або добровільно зійти з політичної арени, або його до того змусять.

З цих кількох коротеньких прикладів виходить, що у Кремлі, як про це вже давно говорено — дуже напружені відносини. Гарячковий стан, що витворюється з цього постійного напруження, не триватиме вічно. Може вже незабаром будемо свідками нового спектаклю у Кремлі. Тільки трудно вгадати, хто піде, як черговий зрадник, під червону ґільотину?..

ПОЛЬСЬКИЙ РЕЦЕПТ „ПОРОЗУМІННЯ"

З нагоди 35-их роковин „оборони Львова" (ніби українці заатакували „польський Львів"), у Вестмінстер Кетедрал Голлі в Лондоні відбулася польська патріотична маніфестація, на якій був присутній і польський президент на вигнанні Авґуст Залеський. Промову виголосив прем'єр польського екзильного уряду Роман Одзєржинський, який м. і. заявив таке:

„Польський уряд не раз вказував на потребу осягнути польсько-українське порозуміння за одно з дуже важливих завдань нашої політики в цій великій історичній добі, коли на терезах подій важиться доля Польщі й України разом із долею всього світу. На жаль, у багатьох українських політиків обсервуємо завжди ще тенденції і настрої, які унеможливлюють бажаний поступ на важкій дорозі до порозуміння. Нерідко створюється враження, що українські діячі вважають свої претенсії до наших (!) східніх земель важливішою справою від самої проблеми самостійности України, тієї України, якої треба шукати не в Східній Малопольщі (термінологія оригіналу), а в Житомирі, Києві, Харкові, Одесі, Донецькому Басейні й на інших обширах того гарного, багатого на природні скарби краю, що підлягає тепер безоглядній і дуже успішній русифікації найновішими і найгрізнішими методами, які не снилися навіть царському режимові.

„Болючий період кількамісячних польсько-українських боїв на південно-східньому обширі Речі Посполитої набуває в цій перспективі належної пропорції, про яку повинні тямити завжди однаково так українці, як і поляки, скільки разів приступають до обмірковування наших взаємин. Як всюди і завжди, так і в цій справі напевно зроблено помилки, однак пам'ять про них не повинна нагромаджувати в наших серцях огірчення, а тим більше — ненависть. Слушні змагання українського народу в тій його частині, яка від віків замешкує разом з нами наші південно-східні землі, можуть бути і — вірю в це — будуть справедливо полагоджені в рямцях спільної, вільної, цілої і незалежної Речі Посполитої. А свою самостійність Україна здобуде тоді, коли Річ Посполита здобуде свою свободу, і народи, які сусідують з нами, визволяться з тієї великої тюрми народів, якою є Совєтський Союз. Однак, щоб це могло статися, мусимо ми, як і інші народи, які терплять нині ту саму недолю, все наше зусилля скерувати в тому самому напрямку: ворог наш спільний, отже й боротьба мусить бути спільною!"

Вищенаведений текст, переданий за польським часописом „Дзєннік Шикаґовскі" з 3 грудня ц. р., є останньою офіційною заявою тієї польської еміґрації, що визнає її лондонський центр, і тому ця заява має наче документарний характер. Як виходить з неї, польське офіційне становище до справи злагоди з українцями спирається на двох тезах: 1) польських державних кордонів з 1939 року і 2) можливости признання українцям якоїсь куцої автономії в рямцях Польської держави, якої врештою польський екзильний прем'єр так само не називає на ім'я і лише неясно на неї натякає, як на „справедливу" полагоду „слушних" західньо-українських змагань. Очевидно, що пан Роман Одзєржинський, як і взагалі всі поляки, мусить здати собі справу, що говорити одним віддихом про потребу порозуміння з українцями для спільної боротьби з спільним російсько-большевицьким ворогом і водночас про Західню Україну, як про польські землі з польською ненависною для всіх українців і образливою для них номенклятурою рр. 1919-39 — це така внутрішня суперечність, яка є просто нісенітницею в політичній практиці. Не можна ставити двох тез, з яких одна виключає другу. Тому недобре свідоцтво видає собі політик, який орудує такими тезами. Ті польські діячі, які стоять на становищі п. Одзєржинського, або свідомо вживають такої арґументації, знаючи її повну безвартність для справи порозуміння з українцями, і тільки маскують своє дійсне вороже антиукраїнське становище, а насправді не бажаючи собі ніякого порозуміння з ними, — або маніфестують перед цілим світом свою повну нездарність в шуканні реально-політичних можливостей при розв'язуванні польсько-українського спору. Іншими словами, коли поляки кажуть, що вони визнають українські визвольницькі претенсії, але тільки на плятформі кордонів з 1939 року, то вони стають на те саме становище, що його займали в своїй політичній теорії і практиці рр. 1919-39: боротьба проти Росії і Німеччини, проти українців, білорусинів і литовців, боротьба з усіми зовнішніми сусідами і поверх третиною населення „великої" Польщі. І тому, коли п. Одзєржинський (і не він один) закидає нереальність українській політичній думці, що — мовляв — в ім'я соборництва українських земель виставляє на небезпеку здійснення ідеалу суверенности України, то з багато більшим правом українці можуть закинути повний брак почуття політичного реалізму і меґальоманію польським політикам, які в ім'я „польськости" Львова — згори загрібають державність Польщі.

Словом: пан Одзєржинський і весь лондонський центр зробили погану прислугу самій ідеї польсько-українського порозуміння цим останнім святкуванням „польськости" Львова. Вони доказали ще раз, що поляки нічого не навчилися і ніяк не змінилися. Вони доказали, що на цей польський максималізм нема іншої відповіді, як тільки багато більше правдивий і реальніший український максималізм, що далеко не обмежується лінією Керзона. І як довго поляки говоритимуть мовою пп. Одзєржинських, так довго не може бути з ними ніякої спільної мови.

Роман Смаль-Стоцький

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ

(Доповідь на Річному З'їзді СУМА в Ню Йорку дня 14 листопада 1953 р.)

(4)

Я представив Вам перше завдання української молоді в Америці. Вона має ціль — оборону волі Америки, що покривається з боротьбою за волю України і всіх поневолених народів. Ідеологічна оборона її вимагає від нас ідеологічної зброї — знання і здобуття його в'яжеться з Вашим другим завданням щодо самої України, завданням рівнорядної важливости з першим. Скажу більше: не виконаєте своїх завдань щодо України — то не зможете виконати й першого завдання оборони Америки.

Задумайтеся уважно над станом України й української політичної еміґрації, задумайтеся над фактом, що стара ґенерація української науки й культури на Україні Москвою винищена. А що діється на еміґрації? Щодня читаємо, що хтось помер. Помер проф. Раковський, помер проф. Кузеля, помер проф. Іваницький, помер проф. Мазепа, помер адвокат Баран, помер і помер і помер. Стара ґенерація 20-их років відходить, а ті, що були тоді наймолодші і ми, йдемо під 70-тку... Ви, молода ґенерація, йдете на зміну ґенерацій 20-30-их років. Дозвольте Вас одверто запитати: чи Ви підготовані, чи Ви підготовляєтеся систематично до тієї зміни варти?

Маю прикрий життєвий досвід: кожна наша молода ґенерація розпочинала історію України від себе, всі з малими виїмками сучасники — це „півголовки, чвертьголовки, безголовки чи просто дурні". Колись незабутній Симон Петлюра називав наших початкуючих політиків нашими морськими міністрами. Чому? Бо їм море по коліна. В англійськім „форейн офісі" ґенерації діячів закордонної політики передавали одна одній свій досвід, і тепер молодий аташе, що підучується, має зібраний матеріял і користає з досвіду всіх попередніх ґенерацій. Він не мусить починати все наново, від себе. Идете на нашу зміну! Чи не думаєте, що ту зміну треба пляново підготовити, щоб старша ґенерація передала Вам досвід і техніку праці?

Точка „а". Це підготування зміни ґенерації наших політичних діячів вимагає від Вас знання марксизму-ленінізму, вимагає знання міжнародних проблем, вимагає ґрунтовного знання проблематики визвольної боротьби, знання геополітичних і економічних проблем України і добре знання американської закордонної політики та її тла. Без цього знання Ви не зможете виповнити наших втрат ні в Америці, ні в европейській еміґрації, про інтелектуальне скріплення якої Вам скорше чи пізніше прийдеться теж подумати. Трагічна доля Чехословаччини, Польщі, балтійських держав показує, що нації потребують не політикерів, які мають на увазі тільки наступні вибори, а державних мужів, які мають на увазі добро сучасної та майбутніх ґенерацій і мають відвагу, якщо треба, сказати громаді гірку правду. Ось таких людей потребує визвольна боротьба.

Точка „б" — ще важливіша. Це проблема зміни ґенерації науковців, фахівців української історії, мови, літератури, права, археології, мистецтва. Почисліть їх в Америці і Канаді. Фізична праця скорочує їм життя, а суспільність несвідома тієї кривди, що робиться Україні. Кандидатів до наукової праці поміж нашими американцями в Америці мало, бо кожний „електрішен, пламбер чи бріклеєр" заробляє більше, як звичайний професор університету, а студії в тих ділянках вимагають не 8-годинного, а часто 12-годинного дня праці. Де є ті талановиті студенти, що здобудуться на самопосвяту для цієї справи і зрезиґнують з ідеалу „кари" „гавзи", телевізії і курячої фарми?

Перестерігаю, це завдання фундаментального значення для України і нашої визвольної боротьби. Без молодої ґенерації науковців в Америці наш науковий меч притупиться, ми змагання з москалями, що обсадили американські університети, не витримаємо, а по провалі большевії не матимемо ким університетські катедри обсадити, бож Ви знаєте, що т. зв. Академія Наук Совєтської України не має навіть відділу української філології й історії.

Точка „б". — Отже, Вашим завданням є домагатися по університетах, де є більші скупчення українських студентів, викладів із тих ділянок. Якщо добре зорганізуєте справу, то якомусь університетові оплатиться постійна катедра для українського славіста. Думайте в цій справі по-купецьки. Тому Вашим завданням є просити УКК, щоб бодай в Ню Йорку й Шикаґо оплатив „візітінґ професора" УВУ, що добре знає англійську мову. Тому Вашим завданням є договоритися з УКК в порозумінні з нашими науковими установами й УВУ, щоб, скажім, щодругий рік був зорганізований при якомусь університеті в Ню Йорку цілий літній семестр українознавчих — слов'янських студій в англійській мові з повними кредитами того університету. Це становить видаток 10,000 долярів, а користь для всіх студентів буде величезна і для нашої справи і для оборони Америки. Але Ви мусите заґарантувати 100 слухачів найменше — тому Вашим завданням є договоритися з УКК, щоб він зорганізував для Вас дво- або триденні семінари чи, як це називається в Америці „інститути" закордонної політики, під час великодніх чи різдвяних ферій. На них могла б зустрітися молода та старша ґенерація і передискутувати науково сучасний стан української визвольної боротьби і сучасну проблематику закордонної політики та Об'єднаних Націй. Але знову Ви мусите заґарантувати бодай 100 слухачів, бо я пробував це реалізувати у Шикаґо, але з'явилися не обіцяних 30, а лише два учасники курсів — і я по-англійськи викладав два дні...

Точка „в". Ви, молоде, йдете на зміну нашої старшої ґенерації, що очолює нашу зовнішню і внутрішню політику та науку на еміґрації. Чи не слід би Вам подумати й про зміну ладу нашого громадського життя, чи Ви дійсно задоволені сучасними формами еміґраційного життя? Звертаю Вашу увагу на те, що я знаю немало вартісних людей, що повідходили від нас. Чому? Бо їх відтрутило пекло нашого внутрішнього життя, сварки, інтриги, плітки, вереск „батьків духовних" нації. Не цього люди шукають у нашої спільноти, а твердої, пляновоі праці для визволення України, шукають такої атмосфери української культури, щоб кожний, старий і новий еміґрант, сповнився моральною радістю та гордістю, що та його Україна несе за вклад в світовий фронт боротьби за волю та в американську цивілізацію. 75 процентів наших сил ми витрачаємо на внутрішню боротьбу. В той самий час, як щотижня появляються в Америці праці, ворожі до наших змагань, ми занедбуємо цілком дуже важливі відтинки політичної праці, яку не УКК, американська організація може виконувати, а тільки еміґраційні організації.

Передконвенційна кампанія УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ зближається до кінця. Кожний СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ, який бажає добра для себе і для свого народу, повинен не тільки САМ належати до цієї „УКРАЇНСЬКОЇ ТВЕРДИНІ ЗА МОРЕМ", але й подбати, щоб до неї належали ВСІ ЙОГО РІДНІ ТА ЗНАЙОМІ. Вступайте до УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ та заохочуйте до цього інших! Через У. Н. СОЮЗ до кращого ЗАВТРА! В справах членства зголошуйтесь до місцевих Відділів, Організаторів або до Головної Канцелярії: Ukrainian National Ass'n, 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ КОМІСІЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЙ Н. Т. Ш.

В останніх тижнях у „Свободі" (теж і в англійськім виданні) та в „Америці" появилося кілька статтей-рецензій на „Українiку" у великих американських енциклопедіях, словниках та шкільних підручниках.

Д. Сокульський (із Саскатуну), рецензент найбільшої англомовної енциклопедії Encyclopedia Britannica, пише у своїй статті: „Час найвищий нам подбати, щоб на майбутнє ми могли промовити ,про себе в Encyclopedia Britannica й всюди, де потрібно це зробити. Це завдання належить перш за все до наших наукових установ НТШ і УВАН".

Не від нас залежить, чи редакція тої чи іншої американської енциклопедії покличе наших українців, щоби вони написали відповідні статті до їхньої енциклопедії.

Але нам треба збирати все те, що хибно або тенденційно подане про нас в американських енциклопедіях та всіляких словниках-довідниках, а тоді звертатися до редакцій поодиноких енциклопедій і на основі зібраного матеріялу виказувати їм, у чім інформації про нас є подані хибно й розходяться з правдою.

Американський Відділ НТШ покликав до життя спеціяльну Комісію Енциклопедій, яка як стій взялася до цієї так дуже потрібної праці. Хто знає, як багато всіляких енциклопедій і словників-довідників має Америка (ЗДА) — той знає, що критичне перегляненя й точне відписання всього того матеріялу, що відноситься до України й її народу, вимагає не тільки довшої праці, але й до того потреба більшого гурту людей. До того ще є в ЗДА цілий ряд енциклопедій т. зв. фамілійних, що їх немає в прилюдних бібліотеках. Американці їх радо купують і такі фамілійні енциклопедії мають великий вплив на американську громадську думку. І само собою, що хибні інформації про Україну й наш нарід у цих енциклопедіях приносять нам великі шкоди.

Так в американсько-українській, як і в канадійсько-українській пресі в місяці квітні ц. р. була поміщена відозва до нашого громадянства ЗДА і Канади, щоби всі, кому на серці лежить добро й майбутнє українського народу, поміг Комісії Енциклопедій НТШ своєю співпрацею.

Але на цю відозву не відгукнувся ніхто.

Навіть ті, що ще перед тим самі зголосилися до співробітництва в Комісії Енциклопедій, не відізвалися на листи з інструкціями, що їх до них вислано.

Інформації про українську церкву, наш обряд, мова, ші чини подані неточно, хибно й перекручено. Тому Комісія Енциклопедій НТШ звернулася листами до наших церковних кругів, щоби вони помогли їй у цій ділянці, бо ж вони мають і фахівців та більше часу й спроможности, як наші світські українознавці. Листи Комісії Енциклопедій лишилися або без відповіди, або на обіцянці помочі в цій ділянці скінчилося.

Само собою, що Комісія Енциклопедій НТШ дальше працює й приступила вже то висилання протестів-спростовань до редакцій поодиноких американських енциклопедій і словників - довідників. Але ціла та праця поступає черепашиною ходою, бо тих двох співробітників Комісії, що двигає на собі весь тягар цеї так дуже відповідальної й потрібної роботи, працює на себе й своїх, й тільки годинку-дві (і то не кожного дня) може присвятити цьому громадському обов'язкові.

Ми знані з того, що вміємо нарікати на всіх і не хочемо признатися самі до вини, що і ми самі в немалій мірі винні в тім, що світ хибно поінформований про нас.

Як слушно писав до Комісії Енциклопедій НТШ бл. п. Богдан Пюрко в квітні ц. р., як уже смертельна хвороба розточувала його організм: „...і знову появляться менш чи більш гістеричні випади проти чужинців, що зле про нас інформують. Але запитаймо себе, хто більше винен у цьому? Чужинці, що одиноким інформаційним джерелом мають більш або менш фальшиві і тенденційні московські матеріяли, чи ми самі?"

Крайня вже пора, щоби всі охочі й ті, що мають спроможність і знання, зголосилися до співробітництва в Комісії Енциклопедій НТШ. Вони одержать в найкоротшім часі інструкції, як вести роботу й відповіді на те, що їм неясне.

Рецензії в нашій пресі цікаві для нашого загалу, але вони не можуть дійти до редакцій американських енциклопедій і справи не поправляють ні на волосок.

Тому Комісія Енциклопедій НТШ звертається з гарячим закликом до нашого громадянства, щоби охочі співробітники негайно зголосилися на адресу:

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY, INC.
(For Commission of Encyclopedias)
58 Church St., S. 252
New York 7, N. Y.
або:
IWAN WERBIANYJ
122 W. Bigelow Street
Newark 8, N. J.

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ В БРАЗИЛІЇ

Заманіфестувавши свою національну окремішність та видвигнувши на повний зріст українське питання перед урядовими чинниками і громадянством Бразилії в „День Української Кольонії", українці заманіфестували також отремління до єдности на внутрішньому відтинку свого життя тим Загально-Українським З'їздом, що відбувся в днях від 31-го жовтня до 2-го листопада 1953 р. і входив, як складова частина, до загальної програми святкувань століття Парани.

Колись неупорядковані і загострені взаємини українського загалу в Бразилії з моментом створення Конґресового Секретаріяту, як репрезентативної централі всіх українських організацій входять в спокійне русло і стають під знаком правдивої консолідації. В кожному разі цей третій з черги Загальний Український З'їзд виправдав свою назву Маніфестаційного З'їзду і пройшов не тільки в глибоко-річевій та спокійній, а навіть дружній атмосфері.

Як уже було згадано в попередньому дописі, в з'їзді взяли участь делеґати ТПУК-у, ХОС-у, „Соборности" та представники від поодиноких кольоній — загальній кількости коло 250 осіб.

Місцем своїх нарад З'їзд обрав залю Хліборобсько-Освітнього Союзу. В президію увійшли: голова Конґресового Секретаріяту о. Микола Іванів ЧСВВ, голова ТПУК о. Мелетій Камінський ЧСВВ, голова ХОС п. Степан Кобилянський, д-р Іван Максимчук — від т-ва „Соборність", пп. Микола Гец і Ілля Горачук — секретарі. Як почесні члени: Ген. Вікарій о. Климентій Прийма, Адміністратор УАПЦ о. протопрезв. Филимон Кульчинський, федеральний посол д-р Петро Фірман, естадуальний посол д-р Йосиф Ділай і п. Іван Пасевич.

Маніфестаційний З'їзд відкрив о год. 2-ій пополудні голова Конґресового Секретаріяту о. М. Іванів ЧСВВ і переповів коротко історію створення загально-української централі на II Конґресі Українців в Бразилії в 1950 році і з'ясував загальні напрямні її праці у звітовому періоді. Потім виступили з привітальними заявами представники товариств: ХОС-у, ТПУК-у і т-ва „Соборність" зі Сан Павло.

Пан Кобилянський, вітаючи З'їзд, ствердив, що українська еміґрація в Бразилії, складена в подавляючій кількости з простих хліборобів, вигнаних з Рідного Краю утисками та злиднями і опинившись спочатку в надзвичайно тяжких обставинах на чужині, доказала чудес, розбудувавши власними зусиллями церкви, школи, товариства і пресу.

Отець М. Камінський висловив надію, що українська кольонія піде і надалі одною лавою і під одним проводом.

Д-р Іван Максимчук інформував коротко про життя українців у Сан Павло і побажав, щоб клич „У єдности сила" знайшов повне применення між нашими товариствами.

Після тих привітань і побажань секретар п. М. Гец склав діловий звіт з діяльности Конґресового Секретаріяту, як репрезентативного, координаційного й інформаційного речника всієї української кольонії. Сам звіт, виготовлений за поодинокими ділянками праці і підтверджений фактичними і цифровими даними, дав повний і ясний образ діяльности, а зокрема поважних і конкретних успіхів у інформаційно-пропагандивному секторі, як українські радіопересилання, видавання „Інформаційного Бюлетеню", в налагодженні зв'язків і співпраці з різними установами і особами і т. д. Кінець звіту замикало докладне зіставлення приходів і розходів Конґ. Секретаріяту.

По звіті, прийнятому через аклямацію, слово забрав федеральний посол д-р П. Фірман, котрий прибув зі столиці на з'їзд. Після привіту д-р Фірман висловив велику радість з того факту, що українська кольонія та її організації знайшли тепер одну спільну плятформу і одну спільну мову, величаві висліди чого показалися в імпозантному святі 31 жовтня в День Української Кольонії. На закінчення привітального слова д-р Фірман поінформував приявних про свої заходи перед федеральним парляментом в користь учбово-харитативних інституцій.

Наступний привіт склав З'їздові естадуальний посол д-р Й. Ділай, котрий також робить заходи перед естадуальним урядом за субвенцію для ґімназії, веденої в Прудентополісі Сестрами-Служебницями ПДМ.

Після того були зачитані письмові привіти, надіслані на адресу Маніфестаційного З'їзду, від різних організацій, установ і поодиноких осіб: від Архиєпископа Кир Івана Бучка та Протоархимандрита оо. Василіян о. Павла Миськів з Риму, НТШ (Франція), АБН, ЦПУЕН, УДК Бельгії, ОУР Франції, п. В. Жили з Канади, інж. Андрія Мазая з Ріо, Романа Рай Крівенса з Ріо, ЛВУ з Канади, Комітету Українців Канади, „Відродження", „Просвіти", Братства св. Володимира і УПР — з Арґентини, СУБ з Англії, полк. Андрія Мельника, дир. Вальтера Душника іменем ПАУК і УКК, Гетьманича Д. Скоропадського, ЗПУ-ГВР і УНРади.

В дальшій програмі Маніфестаційного З'їзду вислухали приявні проєкт ухвали Конґресового Секретаріяту в справі зміни його дотеперішньої назви на „Українсько-Бразилійський Комітет" та його майбутньої організаційної побудови. Текст запроєктованої ухвали з відповідними поясненнями зачитав п. І. Горачук, а З'їзд прийняв його і затвердив через аклямацію. До Комітету увійшли: п. Степан Кобилянський, п. Ілля Горачук і д-р Юліян Вуський — від ХОС; о. Мелетій Камінський ЧСВВ, п. Микола Гец і інж. Рафаїл Куліцький — від ТПУК; п. д-р Іван Максимчук, п. інж. Іван Волинець і п. Олег Шимановський від т-ва „Соборність".

З черги З'їзд вислухав коротку доповідь д-ра І. Максимчука про дальші напрямні діяльности Українсько-Бразилійського Комітету, а опісля, на внесення п. Кобилянського, висловив признання п. д-рові Фірманові за його допомогові старання для наших інституцій.

Кінцеве слово виголосив предсідник о. М. Іванів і зачитав резолюції, текст яких схвалено довготривалими оплесками.

Резолюції Маніфестаційного З'їзду.

I.

1. Маніфестаційний З'їзд Української Кольонії в Бразилії, скликаний з нагоди святкувань Століття Парани, висловлює свою щиру подяку Парані за гостинне прийняття, прихильне ставлення і батьківську опіку, що їх дізнали десятки тисяч українців впродовж свого поселювання на її землях.

2. Маніфестаційний З'їзд в імени всієї української кольонії заявляє свою повну лояльність і вірність конституційним установам Парани і федерації та повну солідарність з ідеалами Бразилійської Нації.

3. Маніфестаційний З'їзд закликає всю українську кольонію до дальшої посиленої праці для економічного, соціяльного й культурного розвитку Парани та всієї Бразилії.

II.

4. Маніфестаційний З'їзд Української Кольонії, вислухавши звітів Конґресового Секретаріяту, одобрює й похвалює переведену ним працю, а зокрема в напрямі консолідації.

5. Маніфестаційний З'їзд Української Кольонії, заступленої всіми її організаціями й установами, дає свою згоду заміняти назву „Конґресовий Секретаріят" на „Українсько-Бразилійський Комітет" і заявляє йому свою повну піддержку.

6. Маніфестаційний З'їзд Української Кольонії закликає проводи всіх організацій і установ, щоб започатковану взаємну співпрацю вони продовжували в „Українсько-Бразилійському Комітеті".

III.

7. Маніфестаційний З'їзд Української Кольонії, що кровно й духово пов'язана з Українською Нацією, заявляє повну і беззастережну підтримку змагання Українського Народу до політичної й економічної незалежности на всіх його етнографічних землях, та висловлює свій найбільший подив усім тим, що в умовах жорстокого терору ставлять організований спротив большевицькому окупантові.

8. Маніфестаційний З'їзд Української Кольонії заявляє свою підтримку всім тим українським організаціям і чинникам на вигнанні, які діють і працюють у користь вільної, незалежної і соборної України, а зокрема над з'єднанням і здобуттям симпатій західнього світу для української визвольної справи і над признанням права суверенности українському народові.

9. Маніфестаційний З'їзд Української Кольонії, беручи до уваги, що успіхи в повищих напрямках є можливі тільки при об'єднанні всіх наявних сил і при одному проводові, — закликає всі українські організації й чинники на чужині до порозуміння і повної остаточної консолідації шляхом взаємних компромісів.

Протестаційне Віче.

На закінчення Маніфестаційного З'їзду в дні 2-го листопаду відбулося протестаційне віче з приводу 20-тої річниці голоду в Україні. Реферат мав п. Володимир Глат, після якого виступив редактор „Хлібороба" п. Ол. Ващенко і, як свідок тих жахливих подій, поділився з присутніми своїми спогадами. Третім промовцем був федеральний посол п. д-р П. Фірман, який в експресивній промові гостро засудив брехливу большевицьку пропаґанду в світі та екстермінаційну політику Москви на Українських землях.

Накінець за допомогою проєкційного ліхтаря були висвітлені документальні картини голоду та винесені відповідні резолюції.

Листопадове Свято.

В рямках ювілейних святкувань Століття Парани влаштована була в дні 1. XI. Листопадова Академія, в програму якої входили доповідь п. С. Кобилянського і мистецька частина, складена з хорових точок і деклямацій. В рефераті поруч 35-тої річниці Листопадового Зриву було відзначено також 700-ліття Львова.

Загальні Збори Товариства. В тих трьох днях ювілейних святкувань, поза програмою спільних імпрез, ТПУК і ХОС відбули свої Загальні Збори, на яких після вислухання звітів було вирішено ряд організаційних і поточних питань, а зокрема вибрано представників до „Українсько - Бразилійського Комітету".

❖

Слід при тому відзначити, що окремі проводи української громади в Бразилії вже від 1947 року стреміли до порозуміння й об'єднання. Добра воля, а останньо й відповідальна справа репрезентації всього українського загалу назовні в днях святкувань Століття Парани стали тим фундаментом, на якому оперлися великі осягнення, як Дня Української Кольонії і Маніфестаційного З'їзду, так і згода на підпорядкування себе надалі єдиному центральному проводові — Українсько-Бразилійському Комітетові. В ім'я тієї згоди і єдности поодинокі товариства і середовища пішли на далекойдучі уступки і компроміси, що знайшли маркантне віддзеркалення в другій і третій частині схвалених резолюцій.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мін.

З праці Відділу УККА.

Вже більше року на терені Міннеаполісу розвиває діяльність Відділ УККА, що був створений в осені 1952 року, після майже піврічних переговорів між представниками різних організацій. Відділ створено на базі взаємного порозуміння між поодинокими організаціями, так що на сьогодні він являється громадською установою, що об'єднує 23 більших і менших громадських і асекураційних організацій. За свій короткий час цей Відділ вже добився не малих успіхів. Як позитив треба вчислити вже самий факт існування такої установи, в якій час від часу зустрічаються представники різних організацій, цей громадський актив, для обміни своїх думок та винесення певних рішень. При цьому треба згадати те, що для уникнення таких аномалій громадського життя, як влаштовування трьох або більше „загальнонаціональних" академій в той самий день і в ту саму годину, в громаді, що начислює 1500 осіб, потреба координаційної установи, якою є Відділ УККА, очевидно коли взяти до уваги короткий час існування Відділу, то за цей час, в Міннеаполісі відбулася тільки одна академія 22 Січня, тільки одна академія Шевченка, тільки одне Листопадове Свято, а якби не те, що одиниці, руководячись чисто партійними мотивами, не уважають за допустиме вшановувати пам'ять Отамана і Полковника, як національних героїв разом, то ці обставини можна би сміло назвати ідеальними. Треба однак вірити, що ще прийде час, що ми українці навчимося вшановувати в один день усіх наших національних героїв, що згинули за волю України, не беручи під увагу їх партійних квитків.

Дальшим успіхом Відділу У. К. К. А. треба уважати організацію суботньої школи, в якій всі українські діти можуть разом навчатися предметів українознавства, а при тому найважніше о те, що наші діти без різниць у їх віроісповіданні, пізнають, що є в них щось об'єднуючого, а саме їх український родовід. І цю справу хто як хоче хай собі інтерпретує, але коли дивитись тверезо, то якщо ми, чи наше покоління, маємо виконати обов'язки супроти народу, з якого ми вийшли, то цей факт є на сьогодні справою першорядної ваги. Той, хто ще не згубив свого національного Я, повинен над цим призадуматись. З жалем треба ствердити, що не всі батьки розуміють потребу навчання своїх дітей рідної мови, історії, географії. Багато батьків забуває, що країна, в якій ми живемо, потребує і високо цінить тих людей, які, будучи льояльними американцями, заразом не забувають про мову і культуру народу, з якого вони вийшли.

Це були б в короткому ті позитиви, що виявились за цей короткий час існування Відділу УККА.

Недавно цей Відділ відбув свої другі з черги загальні збори, на яких вибрано нову екзекутиву, контр. комісію і гром. суд. Головою екзекутиви як і минулого року став полк. Віктор Филипович, його заступниками пп. М. Шкварченко та С. Коцюба, а референтами пп. Д. Янківський, М. Демянчук, Г. Лучків, С. Ярмоленко, Д. Штогрин, і А. Амерслав.

Зараз після вибору нова екзекутива приступила до праці. Від Відділу УККА вислано листа з признанням конґресменові Л. Смитові за його резолюцію в справі встановлення дипломатичних зносин з Києвом і Мінськом, а також телеграми до конґресменки Ф. П. Болтон, та обох сенаторів Міннесоти з проханням цю резолюцію піддержати. З початком шкільного року знову відкрито суботню школу українознавства. Організовано репрезентативний хор УККА. Спонзоровано та підготовлено успішний концерт бандуристів. Влаштовано імпозантний Ювілей 700-ліття Львова та 35-ліття Листопадового Зриву. Однак при цих успіхах треба би на певні речі звернути увагу, а саме, практика виказує, що не всі члени екзекутиви в однаковій мірі виявляють своє заціквлення працею, до якої їх покликано на останніх загальних зборах, а щоб осягнути тих успіхів, яких вся українська громада бажає, конечним є, щоб всі члени з однаковим захопленням і ентузіязмом виконували свої почесні завдання.

Коли йде про хор, то тут в першу чергу треба звернутись до української громади, а саме до тих, що можуть співати, а з різних причин ще не вступили до хору. Зрозуміло, що крім церковних хорів, один загальноукраїнський репрезентативний хор є для виконання наших завдань конечно потрібний.

Останньо відділ приступив до підготовки Українського Дня в Міннесоті. В цій справі звернулися до губернатора з проханням проголосити День Державности України — 22 Січня, Українським Днем в Міннесоті, так ,як це вже зроблено в багатьох інших стейтах. Висилається запрошення до багатьох визначних американців взяти участь у цьому святі. В програму цього дня, крім — так сказати б — політичної частини, має увійти показ української культури, в якому мали б взяти участь найкращі мистецькі сили, що під цю пору на цьому терені проживають. До цього дня українська громада Міннесоти повинна поставитись з надзвичайною увагою. Не забуваймо, що саме на цей час припадає 300-ліття Переяславської угоди. Московські білі і червоні імперіялісти, пустивши в рух всю свою машину, намагаються світові доказати, що Україна це не поневолена російським імперіялізмом країна, але країна, що 300 років тому добровільно здалася в московську опіку і на сьогодні являється невід'ємною частиною „великої" Росії.

Щоб дати гідну відсіч цій московській брехні, ми всі як один повинні в цей день стати в одній лаві і всім заявити, що Москва підступом, хитрощами і брутальною силою обернула рівнорядного партнера з Переяславської угоди у невільника і це є головною причиною, чому Москві не вільно вірити. Це є причиною, чому українці не хотять федерації, а хотять в першу чергу повної національної і соціяльної самостійности. І власне на цьому Українському Дні ця справа повинна бути якнайдетальніше роз'яснена нашим американським гостям.

Цю справу українці Міннесоти повинні потрактувати як свій обов'язок і всі як один повинні взяти участь у цьому загально-українському виступі. Якщо ми зуміємо піддержати Відділ УККА в цій важливій ініцятиві, то тоді з чистим сумлінням зможемо сказати, що один з багатьох обов'язків супроти поневоленої України ми гідно виконали.

Громадянин.

Голос Читача

В справі „національного криміналу"

Представляти людські слабощі з веселого боку в слові — це не щось нового. Це вже роблено в Старинній Греції (Аристофан, Менандер) і в Римі (Плявт, Теренцій). Як знаємо, то вже Сократ був предметом дотепних оповідань, а всеж таки там була певна міра і форма.

У наших часописах густочасто появляються т. зв. малі фейлетони, яких ціль приблизно ця сама. Багато із „старокрайових" ще довго пам'ятатиме малі фейлетони з такими підписами як: Галактіон Чіпка, Тиберій Горобець чи Гіяцинт Брунько.

У „Свободі" з 2-го грудня 53, натрапив я на малий фейлетон Степана Вусатого „Національний кримінал". Не скажу, що фейлетон написаний зовсім не фахово, але в ньому найбільш вдар'яє, це місце,н де він каже: „не всю ж нашу політичну еміґрацію почнемо туди (тобто до „національного криміналу") замикати, а провідників тільки отих, що вічно сваряться та й гризуться між собою, а діла не роблять. А їжже не багато в нас, всіх мабуть, в одній камері на п'ять душ помістив би. Два Андрії, Степан, Данило — та й усі".

Очевидно, що не добре, коли є забагато партій, а ще гірше, якщо була б тільки одна. Ми були свідками, що Німеччина завалилася тому лише, що там була тільки одна партія Гітлера. Дасть Бог, що ми діждемося, що з подібної причини завалиться ще одна держава. На мою скромну думку найменше дві партії не те, що є потрібні, але це є навіть річ'ю необхідною (партія при владі та опозиція) в противному разі немає співсуперництва що до діл для добра держави. Що торкається провідників, отих, що сваряться між собою — це й може буває, але не вір'ю, що вони ніякого діла не роблять. Не дивлячись на це, напевно кожний з них великий українець - патріот і до нічого іншого не стремить, як до створення Самостійної Української Держави, тому дуже несправедливо туди замикати ні двох Андріїв, ні Данила, а лише тільки одного Степана — Вусатого і то на вічність за це, що встругнув такий фейлетон.

Ярослав Криловський.

З Відчитової Залі

ДУЖЕ ВДАЛА ЛЕКЦІЯ

27 листопада, у нюйоркськім Літ-Мист. Клюбі прочитав дуже цікаву лекцію проф. Л. Окіншевич на тему: „Теорія історичного процесу". На основі наукових праць англ. історика Тойнбі та трьох його посередників проф. Окіншевич подав дуже цікавий матеріял у бездоганній формі викладу: конкретно, зі зразковою внутр. пов'язаністю й послідовністю, виразною й багатою мовою. Присутні довідалися, що всі згадані прелеґентом науковці не виділяють Україну, як суб'єкт істор. процесу, а розглядають її, як складову частину Росії чи слав'янського комплексу. Слід би нашим історикам забрати голос у цій справі.

Зацікавлених лекцією зібралася повна лекційна заля надолині — це рідке явище.

Лекція своїм змістом і формою стояла на дуже високому поземі.

А. Г-ий.

ПОВІДОМЛЕННЯ ОБВУА

Об'єднання б. Вояків Українців в Америці гуртує в своїх рядах усіх колишніх військовиків українців на принципі понадпартійности і на традиції визвольних змагань за Самостійну Соборну Українську Державу, та стоїть твердо на засадах християнської й загально людської етики. Одним зголовних завдань його є: плекати серед членів військово-лицарські чесноти, громадську толерантність й організаційну солідарність (уст. 3 статуту).

Членами ОбВУА можуть стати, згідно зі статутом, всі колишні вояки українці, без огляду в якім часі та в яких арміях (включно з американською) вони служили.

Обов'язком кожного кол. вояка українця є належати до української вояцької громади — ОВВУА.

Членів приймають місцеві відділи, а з місцевостей, де такого відділу немає — голоситися безпосередньо до організаційного референта при Головній Управі ОбВУА на адресу:

UNITED UKRAINIAN WAR VETERANS OF AMERICA
c/o Ivan Odezynskyj
866 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa.

● **Болівійський міністер** закордонних справ заявив, що Болівія використає 9,000,000-долярову американську позичку на те, щоб здійснити земельну реформу в цій країні. Селяни дістануть низькопроцентові позички на закуп сільсько-господарського знаряддя, насіння, тощо.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Річні збори Бр. св. Йосафата відд. 217 відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2-ій попол., в парафіяльній залі під ч. 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів є конечна. Є багато важних справ до вирішення та вибір уряду на 1954 рік. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглости, щоби не переносити на слідуючий рік. — В. Колданський, предс.; І. Деркач, кас.; А. Іванів, фін. секр.; Г. Вулавинець, рек. секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. о. Николая відд. 127 повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, в церковній залі, зараз по спів. Сл. Божій. Буде вибір уряду на 1954 рік. Крім того урядники полагоджують справи і в 4-ту неділю, зараз по спів Сл. Божій в церковній залі при Fillmore & Oneida St. Суспендовані члени, що заплатять будуть прийняті наново. — І. Вула, предс.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Річні збори Т-ва. ім. Т. Шевченка відд. 281 відбудуться в п'ятницю, 18. грудня, о год. 8. ввечорі, в У. Н. Домі, 33-35 Вест 19 вул. Обов'язком кожного члена прийти хоч раз в рік на збори, вислухати звітів старої управи і контрольної комісії за 1953 рік та вибрати новий уряд на 1954 р. Неприявні підлягають карі після статуту. — І. Довгань, предс.; Я. Лаврів, кас.; Л. Вачинський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. о. Николая відд. 175 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 1. попол., У. Н. Домі, 4655 Martin. Обов'язком всіх членів прийти на означений час, будуть важні справи до полагодження, звіти урядників і вибір нового уряду на 1954 рік. — С. Пелех, предс.; В. Вілінський, кас.; В. З. Бартош, фін. секр.; П. Павлик, рек секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge Branch 112 will hold their monthly meeting on Sunday, December 20, at the St. Peter and Paul church hall after the 3rd and 4th Mass. As the year is coming to a close, we urge all those in arears in their dues to please attend and bring their dues up to date. — Ann M. Cooper, Sec.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во 105-го відділу повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2. попол., в Укр. Домі при Rovan & Clarissa Sts., на які кожний член повинен обов'язково з'явитися. На деннім порядку зборів буде вибір нових керівних органів на рік 1954. — Уряд.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — С-во „Любов" відд. 37 повідомляє своїх членкинь, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 3. попол., в У. Н. Домі під ч. 214-216 Фултон вул. Довгуючих напоминається заплатити свій довг. Буде звіт уряду, контрольної комісії та вибір уряду на 1954 рік та інші справи, тому присутність всіх конечна. — А. Погранична, предс.; А. Гнатюк, фін. секр.; М. Процак, кас.; А. Огар, рек. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — В-во св. о. Николая відд. 369 повідомляє, що **річні збори** відбудуться в суботу, 19. грудня, точно о год. 6. ввечорі, в церковній залі. Проситься всіх членів прибути і вирівняти місячні вкладки. Буде звіт контролі відділового майна і вибір уряду на 1954 рік. — С. Деркач, секр.

ГОРНЕЛ, Н. Й. — В-во св. Арх. Михаїла відд. 215 повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в вівторок 15. грудня, о год. 7. веч., в залі де звичайно. В програмі зборів вибір урядників на 1954 рік. Проснмо привезти зі собою нових членів до нас, який приймаємо без вступного. — І. Назар, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Бр. св. Арх. Михаїла відд. 243 повідомляє членів, що в неділю, 20. грудня, о год. 2-ій попол., відбудуться **річні збори.** Проситься членів конечно прибути, є важні справи до полагодження і буде вибір нових урядників на 1954 рік. — Вілик, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Повідомляється всіх членів Бр. св. Арх. Михаїла відд. 350, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2. попол., в залі Укр. Клюбу, 33 Beckley Ave. На порядку нарад звіт урядників і контрольної комісії та вибір нових урядників на 1954 рік. Присутність всіх членів обов'язкова. — В. Карий, предс.; В. Влащук, кас.; В. Палідвор, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. І. Хрестителя відд. 270 відбудуться в неділю, 20. грудня, в год. 2:30 пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прибути на збори й заплатити до Бр. залеглі місячні вкладки, до виповнення касових книжок для річної контрольної комісії. — М. Баран, фін. секр-кас.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Т-во ім. І. Франка відд. 271 повідомляє всіх членів, що **місячні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 1. попол., тому що заля буде зайнята, вибір нового уряду відбудеться в січні 1954 р. Проситься всіх членів прибути на означений час. Члени, які є суспендовані будуть прийняті наново якщо заплатять свої залеглості., що виїхали до других місцевостей хай зголосяться по переступні листи. — Г. Левуш, предс.; П. Німець, кас.; І. Чопко, секр.

СТ. ЛУЇС, МО. — Річні збори Т-во ім. Володимира Вел., відд. 179 відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2. попол., в У. Н. Домі під ч. 2838 Magnolia Ave. Запрошуємо всіх членів прийти на збори і вирівняти свій довг. Буде вибір нового уряду на рік 1954. — М. Дмитришин, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, секр.

ДОНОРА, ПА. — Бр. св. о. Николая відд. 232 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 1:30 попол, в Литовській залі. Проситься всіх членів бути присутніми. Буде звіт уряду і вибір нового уряду на 1954 рік. Т. Ґаздайко, предс.; Ю. Годзик, кас.; І. Бандрак, секр.

ФІНІКС, АРІЗОНА. — Т-во ім. ген. Т. Чуприпки відд. 488 повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 19. грудня, при вул. 1331 E. Pierce St., у заступниці предсідника п. Тісаревської, о год. 6. вечора. Проситься членів прибути, є багато справ до полагодження, як також запрошується новоприбулих до Арізони, які ще не є членами. — Управа.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ. — Річні збори Т-ва Запорозька Січ відд. 347 відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 1. попол., в залі де звичайно. Просимо усіх членів прийти на ті збори, контрольна комісія здасть звіт з діловодства за 6 місяців та буде вибір нового уряду на рік 1954. — С. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Г. Тимчій, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Василія відд. 87 повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в вівторок, 15. грудня, в парафіяльній залі, Ellicott Rd. На порядку нарад вибір уряду на 1954 рік і багато інших справ до полагодження. Проситься членів вирівняти свої залеглости, а членів, які ще не зложили на Союзівку, щоб зложили даток до кінця року .— А. Костецький, предс.; І. Окаль, кас.; М. Трояновський секр.

МИЛВІЛ, Н. ДЖ. — Т-во ім. С. Мельничука відд. 331 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2. попол. Буде цілорічний звіту ряду і контрольної комісії і вибір уряду на рік 1954. Присутність членів обов'язкова. — М. Ключка, предс.; П. Чопек, кас.; А. Романюк, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Річні збори Бр. св. о. Николая відд. 5 відбудуться в суботу, 19. грудня, о год. 7:30 веч., в залі У. Д. Гор. Клюбу 25-06 — 31 St. Буде звіт уряду і контрольної комісії та вибір нового уряду на 1954 рік. Присутність всіх членів обов'язкова. Довгуючих членів проситься сплатити свій довг. — М. Ливицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ — Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка відд. 73 відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 1. попол., під ч. 36 Pocasset Ave. Проситься всіх членів прийти і вирівняти свої вкладки. Буде звіт урядників і вибір уряду на 1954 рік. — Уряд.

АЛЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, відд. 147, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, в парафіяльній залі 803 Фронт вул., о год. 2-ій пополудні. Всі члени обов'язково мають явитись хоч раз в рік. Буде звіт урядників і контрольної комісії, вибір уряду на 1954 рік та багато інших справ до полагодження. Всі залеглості мусять бути вирівняні найдальше до 26-го ц.м. Неприявні члени будуть карані після статуту. — Д. Рудакевич, предс.; Н. Віленький, кас.; І. Федорок, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Петра й Павла відд. 274 подає до відома всім членам, що **річні збори** відбудуться в суботу, 19. грудня, точно в год. 7. веч., в залі під ч. 1915 Россел вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, є важні справи до рішення. Буде касовий звіт та вибір уряду на 1954 рік. — Н. Лопушанський, предс.; Я. Петрич, кас.; Т. Сенедяк, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАН. — Бр. св. Володимира відд. 323 повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 1. попол., в У. Н. Домі під ч. 10 North Ferree. Проситься всіх членів прибути на ті збори, будуть важні справи до полагодження, як звіт уряду, контроля книжок і вибір уряду на рік 1954. Проситься також тих членів, які платять рік наперед, щоби свій розмет заплатили на тих зборах. — А. Косик, предс.; В. Феден, кас.; Д. Яремко, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — **Річні збори** Бр. св. о. Николая відд. 104 відбудуться в неділю, 20. грудня, точно о год. 3. пополудні. Проситься всіх членів прибути на збори, буде звіт уряду і контрольної комісії і вибір нового уряду на 1954 рік. — М. Вітів, предс. М. Зельвак, секр.

РОСФОРД, О. — Бр. св. Михаїла від. 235 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2:15 попол., в У. Н. Домі Walnut St. Проситься всіх членів прибути на збори, тому що є важні справи до полагодження, як також вибір уряду на 1954 рік. Неприсутні підлягатимуть карі. — М. Вобер, секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. — Т-во ім. св. Димитрія відд. 28 повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, зараз по Службі Божій, в церковній залі в Mayville, Pa. Буде вибір уряду на 1954 р. Обов'язком члена бути присутнім на зборах. — Н. Вобяк, предс.; И. Ґаліда, секр. А. Чуба, кас.

Посмертні Згадки

ЯКІВ ІВАНИЦКИЙ, член Бр. Сош. св. Духа відд. 295 УНСоюзу в Акрон, Огайо, помер 24 листопада 1953 року. Покійний походив зі села Бусовиско, пов. Старий Самбір. Полишив в смутку дружину Марту, 3 сини: Михайла, Николая й Еміліяна; 2 дочки, Катерину і Марію і 4 внуків. Похорон відбувся 27 листопада з погребового заведення до української Катол. церкви, а відтак при участи Родини, Членів і великій скількости Знайомих на цвинтар св. Хреста. — В. Й. П.!
В. Пулк, секр.

ОЛЬГА САЛАСТИН, членкиня 204 відділу УНСоюзу в Ню Йорку померла 2. грудня 1953 р. Покійна родилася 1916 р. в Новім Санчі, Зах. Україна. Оставила в смутку мужа Івана сестру Марію, брата Володимира та стрия о. І. Лехицького. Похорон відбувся 4. грудня, в Крематорії Фреш Понд, Лонг Айленд. Покійна працювала як технічна співробітниця англо-укр. словника. — В. Й П.!
В .Гасій, секр.

ІВАН ГАНИЧ, довголітний член Бр. св. Апп. Петра і Павла відд. 102 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, помер по довшій недузі 14. листопада 1953 р., в 72 році життя. Покійний походив зі села Біличі Горіш, повіт Старий Самбір, Галичина. До Союзу вступив в 1921 р. Полишив у смутку дружину Марію, Доньки — Сестру М. Вероніка, Естур, Розалія, синів, Михайла, Петра і Стефана та внуків. Похорон відбувся 17. листопада з української грек.-кат. церкви св. Петра і Павла W. 7th. Тлінні останки поховано на Українськім Цвинтарі св. Апп. Петра і Павла, Парма, Огайо. — В. Й. П.!
М. Бобечко, секр.

ПАНАХИДА
за спокій душі
бл. п. Інж. ЄВГЕНА ҐОЇВ
відбудеться
в неділю, 20-го грудня 1953 року, в год. 11:30 вранці в парафіяльній церкві Св. Івана при вулиці Кліперт, Дітройт 10, Міш.
Дружина ЛЮБОВ і брат ЗЕНОН.

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих про смерть
бл. п. МИКОЛИ БОНЬЧУКА
б. вчителя й управителя українських шкіл Бережанщини і Станиславівщини та б. старшини УГА.
ДРУЖИНА, ДОЧКА, ЗЯТЬ І ВНУЧКИ.
Byesville, Ohio, 8. грудня 1953

РОЗШУКИ

ТЕКЛЯ РИХЛЄВИЧ пошукує **АННУ РИХЛЄВИЧ** дочку Теклі і Казимира, що походила зі села Загайці, біля Підгайців. В 1916 р. ми жили разом в Seatle, Wash. До Америки приїхала до тіточної сестри Марії Фінфа. Хто знав би про неї, або вона сама прошу писати на адресу:
TEKLA RYCHLEWICZ
492 Claremont Parkway,
Bronx 57, N. Y.

Пошукую п. **КЦЯ ВАСИЛЯ,** з дружиною, який виїхав до Канади в осені 1951 року, з Німеччини — Людвіґсбурґу. Прошу відозватись на мою адресу!
WASYL SKRYPNYK
181 Orange St., Rochester 5, N.Y.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ТАРЗАН, ч. 3201. Подвійна загроза.

Вкінці всі поснули, крім дрімаючого вартового. Поза вогневим колом світла глибокий віддих лева казав Тарзанові, що Нума був близько і пильнував.

Мовчки, як тінь, він упав на землю і тихо лежав хвилину, спостерігаючи вартового, який нічого не підозрівав.

Тоді, без найменшого шелесту, він поповз вперед. В густих тінях поза погасаючим вогнем Нума глибоко зідхнув і, посуваючися вперед, приготовився до нападу.